

Mrežni katalogi kao mjesto pristupa muzejskoj, knjižničnoj i dokumentacijskoj građi

---

Bećić, Hana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:747296>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-09**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
Ak. god. 2018./2019.

Hana Bečić

**Mrežni katalogi kao mjesto pristupa muzejskoj,
knjižničnoj i dokumentacijskoj građi: na primjeru
projekta izrade *Online kataloga Muzejskog
dokumentacijskog centra***

Završni rad

Mentor: dr.sc. Goran Zlodi, izv. prof.

Zagreb, lipanj 2019.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(potpis)

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Muzejsko dokumentacijski centar i njegova važnost danas	2
2.1. Povijest ukratko.....	3
2.2. Razvoj baze podataka M++ i Modulor++ web platforme.....	3
2.3. Ideja za projekt Online kataloga.....	5
3. Izrada Online kataloga	5
3.1. Spoj heterogene građe.....	6
3.2. Vizualni prikaz odrednica na webu	6
3.2.1. Zbirka muzejskih plakata.....	7
3.2.2. Fototeka	8
3.2.3. Videoteka	9
3.2.4. Knjižnica	10
4. Postupci usmjereni korisnicima	11
4.1. Pretraživanje fondova	12
4.1.1. Pronalaženje	14
4.1.2. Identifikacija	14
4.1.3. Odabir i dobivanje rezultata	15
4.2. Mehanizmi za prebiranje	15
4.2.1. Vrsta građe.....	15
4.3. Načini povezivanja i referiranja	16
4.4. Dozvola za copyright.....	17
5. Funkcija kataloga kao platforme za daljnji rad	19
6. Zaključak	21
7. Literatura	22
Prilozi	24
Prilog 1 - Mrežna stranica Gettyjevog online kataloga	24
Prilog 2 – Kategorija <i>Highlights</i> na stranicama Tate Museuma	24
Prilog 3 – Kategorija „Artists in Collection“ na stranicama Tate Museuma	25
Prilog 4 – Kategorija „Predmeti trenutka“ s internetske stranice GMK-a.....	25
Prilog 5 – Internetska stranica <i>Književna baština u hrvatskim muzejima i ustanovama</i>	25
Prilog 6 – Internetska stranica RKD–a (Netherlands Institute for Art History)	26
Prilog 7 – Kategorija „Art Detective“ na internetskoj stranici Art Uk.....	26
Sažetak	27
Summary	28

1. Uvod

Objavljivanje tiskanih kataloga odavno je jedna od ključnih točaka djelatnosti svake informacijske institucije. Katalozi postoje kako bi dali informacije vezane uz građu i aktivnosti ustanove – sadrže informacije poput popisa sveukupne građe u posjedu, kao i detaljnije informacije o predmetima i pojedinim radovima vezanima uz građu. Lako čitljiv sadržaj i detaljna obrada razlog su toga da su katalozi smatrani vitalnim resursima za istraživače, kao i sami po sebi dragocjenim predmetima. Postoji praksa u dosadašnjim Zakonima o muzejima u Hrvatskoj koja izjednačava pojam muzejske dokumentacije s pojmom muzejske građe kao vrijednosno iste pojmove, tj. oba pojma su vrednovana kao kulturno dobro. Takvo vrednovanje od iznimne je važnosti i nalazimo ga u prvom hrvatskom Zakonu o muzejima iz 1998. godine koji kaže – „muzejska građa i muzejska dokumentacija štite se kao kulturno dobro i na njih se primjenjuju propisi za zaštitu kulturnih dobara“ (Zakon o muzejima, 1998. Čl. 7), a isto vrednovanje nije se promjenilo ni u današnjem Zakonu o muzejima iz 2018. godine. Muzejski katalozi predstavljaju svojevrsnu poveznicu između muzeja i muzejskog fundusa, s jedne strane, i korisnika, s druge strane. Postavlja se pitanje kakav značaj tiskani katalozi imaju danas, pogotovo kada uzmemo u obzir ubrzani rast i dostupnost interneta. Digitalizacija je dovela do mogućnosti trajne pohrane građe na internetu (u računalnom oblaku), te brze i jednostavne dostupnosti, a institucije su dobile mogućnost da kroz digitalnu građu ponude bogatiji sadržaj prilagođen potrebama različitih korisničkih skupina.

Katalozi nove generacije sveukupni je naziv za nove trendove u izradi kataloga u 21. stoljeću. Napravljeni su tako da udovolje potrebama korisnika naviklih na jednostavno pretraživanje putem Google tražilice, a ujedno nudeći jednostavne načine za kompleksna pretraživanja, filtriranja i pregledavanja koja korisnici susreću na tražilicama poput Amazonovog internetskog dućana. Za razliku od prijašnjih tendencija pri izradi kataloga, sa složenim pretraživanjima koja pretpostavljaju korisnikovo poznavanje pravila pri formulaciji upita, katalozi nove generacije omogućuju pretraživanje pomoću ključnih kategorija metapodataka te različita okupljanja i povezivanje građe, uključujući izravne veze s primarnim i sekundarnim izvorima.

U ovom radu govorit ću o primjeru jednog takvog kataloga - *Online katalogu Muzejskog dokumentacijskog centra* - i tome kako se postigao odnos korisnika i institucije u online

okruženju. Razmatrat će se kako je građa povezana, sistematizirana i predstavljena, a sve sa svrhom promocije i potpunijeg informiranja o prikupljenom fondu.

U prvom dijelu rada bit će predstavljena cjelokupna uloga i značaj Muzejskog dokumentacijskog centra, a zatim razvoj Modulora++, koji je poslužio kao platforma za obradu i dokumentaciju. Zatim će biti riječi o idejnom segmentu Online kataloga i načinu realizacije projekta, kriterijima prema kojima je građa podijeljena te kako je to sve vizualno predstavljeno. U trećem dijelu rada opisani su postupci usmjereni korisniku, odnosno mehanizmi korišteni za što preglednije snalaženje u digitalnom prostoru. Peto i posljednje poglavlje predstaviti će mogućnosti za daljnji rad i napredovanje, kao i naglasiti pozitivne strane i potencijale za širu uporabu *Online kataloga Muzejskog dokumentacijskog centra*.

2. Muzejsko dokumentacijski centar i njegova važnost danas

Muzejski dokumentacijski centar (dalje u tekstu MDC) središnja je javna ustanova hrvatske mreže muzeja. MDC predstavlja ključnu točku u razvoju hrvatske i svjetske muzejske zajednice. Njegova uloga danas najbolje je opisana u iduće četiri točke preuzete sa službene internetske stranice MDC-a („mdc danas“, bez dat.):

- Središnja točka (INDOK) hrvatske muzejske zajednice
- Koordinator sustava (mreže) muzeja
- Mjesto promidžbe hrvatskih muzeja u zemlji i inozemstvu
- Mjesto inicijativa, učenja i razmjene znanja i iskustava

Kao središnja informacijska, komunikacijska i dokumentacijska ustanova za muzeje u Hrvatskoj, MDC radi na stalnom sabiranju i dokumentiranju muzejske građe, kao i na širenju znanja o suvremenim muzejskim zbivanjima, unaprjeđenju muzejske struke i edukaciji muzejskih djelatnika. Takvu ulogu MDC ima od svojih početaka 1950-ih godina i tu praksu nastavlja danas. Bitnu razliku u njegovu radu danas čini proces informatizacije muzejske dokumentacije i digitalizacije. Web stranica MDC-a predstavlja elektroničku platformu kojom se podaci i zbirke koje MDC čuva i obrađuje približavaju publici. Projekti MDC-a u posljednjih nekoliko godina usmjereni su upravo unaprjeđenju tog segmenta muzejske djelatnosti.

2.1. Povijest ukratko

„Muzejski dokumentacijski centar osnovan je 1955. godine na inicijativu dr. Antuna Bauera, koji je tom prigodom darovao gradu Zagrebu bogat fundus dokumentacije, fonoteke, stručne biblioteke i grafičke zbirke, koji je prikupio tijekom triju desetljeća, a koja se odnosi na muzeološku problematiku“ (Zgaga, 2004: 52). Tijekom svoje povijesti MDC je djelovao kao dio Hrvatskog školskog muzeja (od 1955. do 1964. godine), da bi kasnije bio pripojen Tehničkome muzeju te napokon od 1968. godine počinje svoje djelovanje kao samostalna ustanova. Danas i dalje djeluje samostalno na adresi Ilica 44/II.

Uloga MDC-a u informatizaciji muzejske djelatnosti prepoznata je kao ključna od samih početaka, a spominje je i Bauer pri osnivanju 1955. godine. Godine 1980. MDC je pokrenuo projekt vezan uz dokumentaciju i klasifikaciju muzejskih predmeta i zbirki, a njegov najvažniji dio bio je MUGIS (Muzejsko-galerijski informacijski sustav). Franulić (kao što citira Zlodi u radu iz 2016. godine) opisuje MUGIS sustav kao komunikacijsku mrežu koja objedinjuje i povezuje informacijske sustave muzeja, korisnike i ostale potencijale u muzejskoj djelatnosti. Ključni dosezi projekta MUGIS bili su stvaranje prve zbirke domaćih uputa i smjernica za sustavno ručno i kasnije računalno dokumentiranje i obradu podataka. Postavljeni su temelji za klasifikaciju muzejskih i galerijskih predmeta prema vrsti, što će biti iznimno važno u godinama koje slijede.

Godine 1980. MDC kreće u novu fazu korištenja novih informacijskih tehnologija, kada pokreće projekt Muzeji Hrvatske na internetu (MHI). Taj projekt omogućio je dolazak muzeja na internetsku platformu, predstavljanje njihovih zbirki te skupa pravila za djelovanje muzeja na internetu, od kojih su se neka zadržala i do danas (npr. dvojezičnost). To je dovelo do suradnje svih baštinskih zajednica na internetu, kao i razmjene različite građe, a ta suradnja nastavila se sve do danas.

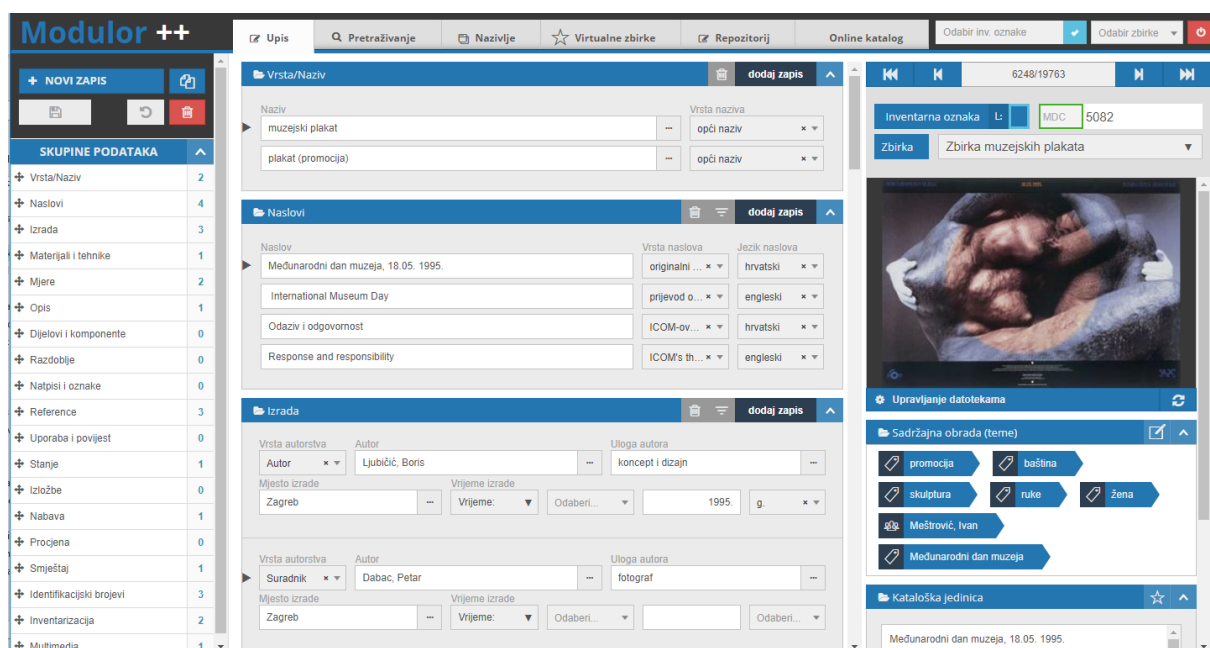
2.2. Razvoj baze podataka M++ i Modulo++ web platforme

Razvoj muzejskoga dokumentacijskog sustava M++ pokrenuo je 1997. Goran Zlodi, a donacijom baze podataka Samoborskome muzeju 1998. godine. Kako se program M++ razvijao, tako se sve više muzeja priključivalo mreži korisnika. MDC je organizirao brojne radionice za kustose i ostale djelatnike muzeja, kao i razne konferencije koje su pripomogle sve većem razvoju dokumentarizacije i katalogizacije građe u računalnom okruženju. Danas se broj muzeja koji koriste sustav M++ popeo na čak 161, a na stranici MDC-a može se naći cjeloviti abecedni popis.

Radom u M++ programu ostvaruje se jedan od ciljeva informatizacije, odnosno dolazi do uspostavljanja jedinstvenih standarda za obavljanje muzejske djelatnosti te poboljšanje kvalitete djelovanja muzeja (Balog Vojak i Šinkić 2013) je bilo bitno postaviti određena pravila i standarde za rad s nazivljem, kao i ograničiti mogućnost unosa. Kako je digitalna obrada u programu M++ standardizirana tako se putem mrežnog kataloga može implementirati da uneseni podaci postanu vidljivi korisnicima interneta.

U središte zanimanja dokumentarista i ostalih stručnjaka 2010. godine dolazi sekundarna dokumentacija, sve se više ukazuje na njezinu važnost pri dokumentiranju cjelokupne djelatnosti muzeja, od izložbi, pedagoške djelatnosti do dokumentiranja terenskih istraživanja.

S razvojem suvremene tehnologije došlo je do potrebe za unaprjeđenjem vođenja muzejske dokumentacije. Tvrtka Link2 (ista koja je razvila M++) izradila je naposljetku mrežnu aplikaciju Modulor++ (slika 1), koja je omogućila integrirani pristup bazama podataka dokumentarne, knjižnične i muzejske građe (tj. bazama podataka S++, M++ i K++), odnosno otvorila se mogućnost jedinstvenog pristupa različitim vrstama građe u digitalnom kontekstu.

Slika 1 – Sučelje aplikacije Modulor++

2.3. Ideja za projekt Online kataloga

Rad MDC-a pretpostavlja stalnu komunikaciju i suradnju s muzejima i njihovim stručnim djelatnicima. To podrazumijeva praćenje novih trendova i djelovanje u skladu sa sve većim tehnološkim razvojem i digitalizacijom. Kao jedna od vizija na službenoj stranici MDC-a navedena je i koordinacija infrastrukture digitalizacije muzejskih sadržaja („mdc danas – vizija“, bez dat.) S obzirom na sve veću količinu digitalnog sadržaja u posjedu, krenulo se s razmišljanjima kako svu tu građu učiniti pristupačnijom za slobodno korištenje široj publici. Zadnjih godina sve su se više poticala takva razmišljanja, što je u konačnici dovelo do toga da se prošle godine (2018.) krene u izradu *Online kataloga*. Online katalog tako bi pružio korisniku mogućnost da na jednom mjestu pronađe sve ono što MDC posjeduje i daje na korištenje.

3. Izrada Online kataloga

Iako mnoge organizacije svoje zbirke čine dostupnima, većina ih je sporo implementirala ili razmotrila alate za navigaciju i istraživanje usmjerene na korisnika, a koji su godinama bili dostupni na mnogim web-mjestima. U svom radu Golub (2003), primjerice, ističe da su na samom početku svog razvoja u 21. stoljeću online katalogi zadržali gotovo istu strukturu kao i oni tiskani, ne uzimajući u obzir prednosti računalnog povezivanja.

Razmišljanja o unaprjeđenju online kataloga postala su sve češća. Da bi se optimiziralo korištenje, potrebno je poznavanje sakupljanja i muzeološke prakse. Kada govorimo o katalogima, govorimo o strukturama koje imaju integritet i organizaciju koja je prepoznatljiva i održiva. Svaki podatak temeljito je istražen, provjeren i referentan. *Online katalog MDC-a* spojem različitih vrsta građe odgovara na sve opisane zahtjeve, ali i nadilazi mane koje su često bile kritizirane kod klasičnih online kataloga - „neprilagođenost krajnjim korisnicima, nefunkcionalnost, a nerijetko i kompliciranost upotrebe“ (Fabris Jokić, 2015: 26). Pri izradi se u razvoju digitalnog okruženja gledalo s perspektive korisnika, kriterij je bio jednostavnost, a izazov je bio održati tu jednostavnost u organizaciji različitih vrsta građe u jedinstvenom internetskom (online) prostoru.

3.1. Spoj heterogene građe

Pri izradi *Online kataloga MDC-a* obrađene su četiri glavne zbirke – Zbirka muzejskih plakata, Zbirka fotografija (fototeka), Zbirka videozapisa (videoteka) i Zbirka knjižničnih zapisa. Ono što je posebno jest da je na jednom mjestu, tj. u jedinstvenom digitalnom prostoru, prikupljena različita građa iz različitih baza podataka. Bitno je naglasiti razliku između baza podataka i online kataloga, tj. njihova vizualnog prikaza, kako bismo razumjeli pojam „heterogene građe“. Baze podataka pohranjuju podatke – bilo da se radi o tekstu, slikama, videima ili drugim medijima – koji se mogu povezati i referencirati, kombinirati i rekombinirati na način koji je najprikladniji za širenje znanja i korištenje sadržaja. Te baze podataka presudne su za online objavljivanje jer su one osnovni elementi iz kojih se kreiraju online katalogi; međutim, one same po sebi nisu mrežni znanstveni katalogi. Objavljivanje na internetu pomoću postojećih sustava nije lagan zadatak, a pogotovo kada je riječ o trima različitim relacijskim bazama podataka. Potrebno je poznavanje baze podataka za obradu arhivske, knjižnične i muzeološke građe – odnosno ranije spomenute baze podataka M++. Taj integrirani muzejski informacijski sustav sastoji se od triju aplikacija. „Aplikacija M++ služi za obradu primarne dokumentacije, S++ za obradu sekundarne dokumentacije, a K++ za obradu knjižnične građe.“ (Buršić, 2005: 210). Kod *Online kataloga MDC-a* vidimo primjer objedinjavanja spomenute heterogene građe i različite mogućnosti njezina kombiniranja, s ciljem što većeg približavanja korisnicima te osiguranja pristupačnosti građe i njezine široke uporabe. Takvim pristupom došlo je do razvoja heterogenog modela kataloga i mogućnosti integriranja različitih distribuiranih digitalnih zbirki vizualne građe, što će za krajnje korisnike biti važan resurs s velikim obrazovnim i istraživačkim potencijalom.

3.2. Vizualni prikaz odrednica na webu

Možemo se složiti da svako vrijeme nosi svoje kriterije za dizajn i vizualni identitet. Što danas znači moderan dizajn? Ako pogledamo naslovnu stranicu *Online kataloga MDC-a* (slika 2), možemo vidjeti neke od glavnih karakteristika novog naraštaja kataloga. Glavni kriterij pri izradi je taj da dizajn mora biti privlačan za korisnike, jednostavan i lako razumljiv.

Naslovnica je podijeljena u nekoliko čitljivih dijelova. Prvi dio čine logo MDC-a i naslov (Online katalog). Ispod se nalazi tražilica koja je koncipirana kao jedno polje (poput Google tražilice) i implicira unošenje upita. Specifičnost kataloga treće generacije upravo je u tome što je tražilica sada u centru – vizualno naglašena, čime korisnik odmah pri otvaranju kataloga dobiva mogućnost da pretraživanjem upravlja njime. Tražilica je nepromjenjivi dio kataloga i njezina stalna prisutnost omogućava korisničko pretraživanje u svakom trenutku interakcije sa

sadržajem stranice. U središtu je sadržaj kataloga, podijeljen na četiri zbirke. Svaka zbirka je vizualno odvojena od drugih, a različite boje i fontovi dodatno naglašavaju tu odvojenost. Često je prisutna praksa vizualnog naglašavanja pojedine zbirke kako bi se ukazalo na njezinu važnost, što kod *Online kataloga MDC-a* nije slučaj - svaka zbirka zauzima jednaki prostor na naslovnoj stranici. Na dnu se nalaze prava za copyright i nastavak loga MDC-a, kakav je prisutan i na vrhu stranice.

Slika 2 - Naslovna stranica *Online kataloga*

3.2.1. Zbirka muzejskih plakata

Zbirka muzejskih plakata jedna je od najvažnijih i najstarijih zbirki u posjedu MDC-a, a na naslovnoj stranici *Online kataloga* navedena je kao jedna od četiri kategorije odnosno zbirke. Zbirka je nastala zahvaljujući donaciji utemeljitelja MDC-a Antuna Bauera. Rad na popisivanju građe započeo je 1973., obrada je uslijedila 1991., nakon čega je 2011. sadržaj sustavno dokumentiran, a muzejska zbirka tada je upisana u Registar kulturnih dobara RH.

Zbirku danas čini 17.500 inventarnih oznaka, no ona se na godišnjoj razini uvećava novoizdanim plakatima u izdanju muzeja i galerija („Zbirka muzejskih plakata“, bez dat.). U posjedu MDC-a mogu se naći različite vrste plakata – od plakata za izložbe do plakata za razna predavanja i druge aktivnosti muzeja. Osim plakata koje su izdale muzejske institucije, pohranjeni su i plakati mnogih nemuzejskih institucija koje promoviraju baštinu. Danas se u sklopu zbirke muzejskih plakata nalazi i fond plakata izdanih tijekom Domovinskog rata, koji predstavljaju 'SOS za baštinu' i samo potvrđuju važnost sakupljačke politike MDC-a („O zbirci plakata“, bez dat.)

Većinu zbirke čine plakati anonimnih autora, ali mogu se naći i plakati naših poznatih umjetnika poput Ivana Picelja, Borisa Ljubičića ili Borisa Bučana. Na slici 3 prikazan je primjer plakata Borisa Ljubičića, tj. njegov digitalni prikaz u *Online katalogu*. Plakat je dio zbirke od 34 plakata koje je MDC izdao povodom obilježavanja Međunarodnog dana muzeja. Oni prezentiraju teme koje je preporučio ICOM¹ i čine najvredniji dio zbirke plakata MDC-a.

Slika 3 – Prikaz muzejskog plakata u *Online katalogu MDC-a*

3.2.2. Fototeka

Zbirka fotografija odnosno fototeka čini drugu od četiri zbirke MDC-a predstavljene u *Online katalogu*. Građa fototeke neprestano se prikuplja i raste od osnutka MDC-a do danas, a vremenski raspon nastanka prikupljenih fotografija je od 30-ih godina 20. stoljeća do danas. Sastoji se od oko 15.000 fotografija (crno-bijelih i u boji), dijapozitiva, negativa te oko 13.000 digitalnih zapisa podijeljenih u više tematskih skupina – „Muzeji i galerije Hrvatske“ (zgrade, postavi, izložbe, muzejski predmeti, aktivnosti...), „MDC2 (povijest i djelatnosti), Muzeji i njihova građa u ratu, Kolekcionari (portreti i ambijenti), „Crkvene zbirke i inventari“ (arhitektura i predmeti), „Edukativna djelatnost u muzejima“, „Inozemstvo“ (uključujući i građu koja se odnosi na muzeje bivše Jugoslavije) („Fototeka“, bez dat.)

¹ Međunarodni savjet za muzeje

U vlasništvu MDC-a se osim fotografija muzeoloških stručnjaka nalaze i fotografije poznatih umjetnika poput Đure Griesbacha, Antuna Bauera, Toše Dabca, Borisa Cvitanovića i mnogih drugih. Na stranici *Online kataloga* zasad su 634 jedinice građe, a na slici črtiri nalazi se online prikaz jedne od fotografija Borisa Cvitanovića i njezina opisa.

online katalog

MDC

Muzejski dokumentacijski centar

INFO

Atelijer Meštrović, unutrašnjost – ratna šteta

naslov: Atelijer Meštrović, unutrašnjost – ratna šteta
 autori: Cvijetanović, Boris (fotograf)
 mjesto snimanja: Zagreb
 vrijeme snimanja: 1991.
 format: cm
 vrsta: crno-bijeli pozitiv (c/b pozitiv)
 inv. oznaka: RA1136
 opis: Pogled u unutrašnjost Atelijera Meštrović nakon oštećenja raketiranjem 07. listopada 1991. godine. Fundacija Ivana Meštrovića.
 zbirka: Fototeka
 teme: Zagreb; arhitektura; ratne štete; Atelijer Meštrović

naslov: Atelijer Meštrović, unutrašnjost – ratna šteta
 autori: Cvijetanović, Boris (fotograf)
 mjesto snimanja: Zagreb
 vrijeme snimanja: 1991.
 format: cm
 vrsta: crno-bijeli pozitiv (c/b pozitiv)
 inv. oznaka: RA1136
 opis: Pogled u unutrašnjost Atelijera Meštrović nakon oštećenja raketiranjem 07. listopada 1991. godine. Fundacija Ivana Meštrovića.
 zbirka: Fototeka
 teme: Zagreb; arhitektura; ratne štete; Atelijer Meštrović

Sve fotografije iz online kataloga MDC-a duže kao i ostale fondove MDC-a. Slike objave u komercijalne svrhe nije dozvoljena bez odobrenja nositelja autorskih prava.

copyright MDC 1997-2019. [mapa zbirnica](#) [impressum](#) [pravne nagovjeste](#)

Slika 4 – Prikaz djela iz fototeke u *Online katalogu MDC-a*

3.2.3. Videoteka

Za razliku od zbirke muzejskih plakata koja je najstarija zbirka, fototeka je najnoviji dokumentacijski fond. Nastala je 1990-ih i danas je čini oko 350 videozapisa. Videozapisima su zabilježena razna događanja i aktivnosti muzeološke i galerijske prakse – od otvaranja izložaba do priča o poznatim muzealcima (poput priče o utemeljitelju Antunu Baueru). Budući da se video kao medij razvio prilično nedavno, prisutno je stalno poticanje na dokumentiranje audio-vizualnim zapisima, a posljednjih godina videozapisi su postali nezaobilazni dijelovi muzeološke prakse.

Na slici 5 može se vidjeti kako izgleda prikaz videozapisa u *Online katalogu*. Riječ je o radu dvojice suvremenih umjetnika, u suradnji s Muzejom Ivana Meštrovića, u povodu programa „Mešstart“. Film je prikazan 2014. godine na MUVI 05/2014: muzeji-video-film.

Manifestaciju MUVI: muzeji-video.film pokrenuo je MDC krajem 2006. kako bi muzealcima i ljudima koji se bave audiovizualnim medijem pružili prostor za razgovor i stvaranje novih ideja, a manifestacije se održavaju sve do danas².

online katalog MDC Muzejski dokumentacijski centar

Meštart: Peter Barišić i Loren Živković Kuljiš – Tranzicije

naslov: Meštart: Peter Barišić i Loren Živković Kuljiš – Tranzicije
 autori: **Lutković, Milan** (snimatelj) **Lutković, Milan** (montažer) **Krstulović Opara, Andro** (scenarist) **Krstulović Opara, Andro** (autor)
 produkcija: **Muzej Ivana Meštrovića**
 godina produkcije: 2014.
 trajanje: 13'
 vrsta: **digitalni video zapis**
 inv. oznaka: VDT-345

opis: Namjera programa "Meštart" je načiniti poveznicu između Ivana Meštrovića, njegovih djela i ideja, s jedne strane, te suvremenih umjetnika i njihovih aktualnih književnih strujanja, s druge strane. Kroz osak se dosadašnji projekt, neovisno o mediju, bilo da se radilo o samostalnom ili grupnom predstavljanju, potvrdila logična refleksija i prožimanje umjetnosti i života koji su formirani u prošlom stoljeću s onima koji se oblikuju u sadašnjem trenutku. Povezivanje dvojice autora različitih generacija i poetika, Petra Barišića i Lorena Živkovića Kuljiša, u (prvi) međusobni i (za Petra prvi, za Lorena drugi) zajednički dijalog s Meštrovićem, pruža nov izazov sagledavanja triju iznimnih kiparskih ličnosti. Otkrivaajući se podjavi da reagiraju na determinirani prostor, kao i vrijeme koje se u njemu nataložilo, te pripadajuće mu skulpture, Peter i Loren izbacuju na sebe svojstveni i prepoznatljiv način. Film prati rad umjetnika u njihovim ateljeima, postavljanje izložbe i sam postav. Kustosica izložbe je Barbara Vujanović.

Sadržaj filma i tehnički podaci: Andro Krstulović Opara i Barbara Vujanović, Muzej Ivana Meštrovića, Split
 Film je prikazan na MUVI 05/2014: muzeji-video-film.

zbirka: **Vidionika**
 teme: **Istovna umjetnost ; Barišić, Peter ; Meštrović, Ivan ; Muzej Ivana Meštrovića ; Hrvatska ; Split**

Slika 5 – Prikaz djela iz videoteke u *Online katalogu MDC-a*

3.2.4. Knjižnica

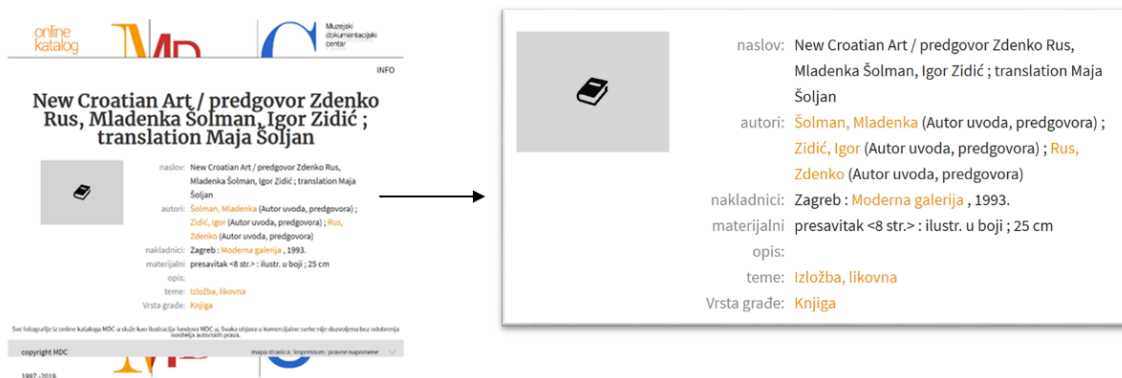
Knjižnica MDC-a osnovana je 1955. godine donacijom dr. Antuna Bauera. Knjižnični fond sastoji se od oko 50.000 jedinica građe s područja muzeološke djelatnosti. Knjižnica provodi svoju nabavnu politiku i novu građu skuplja najčešće donacijama i raznim suradnjama s muzejskim i baštinskim institucijama.

Knjižnični fond uređen je u nekoliko zbirki („Knjižnica – zbirke“, bez dat.) :

- Zbirka knjiga
- Zbirka periodike
- Zbirka kataloga izložaba
- Zbirka magistarskih radova i doktorskih disertacija
- Zbirka rukopisa
- Zbirka elektroničkih publikacija
- Zbirka Bauer

² Zadnji MUVI 07: muzeji-video-film održan je u zagrebačkom MSU-u 2018. godine

U *Online katalogu MDC-a* knjižnična zbirka predstavlja najveću obrađenu skupinu, s 40.332 naslova zasad obrađenih. Na slici 6 možemo vidjeti vizualni prikaz jednog od primjera i njegov opis.

Slika 6 – Prikaz knjižnične građe u *Online katalogu MDC-a*

4. Postupci usmjereni korisnicima

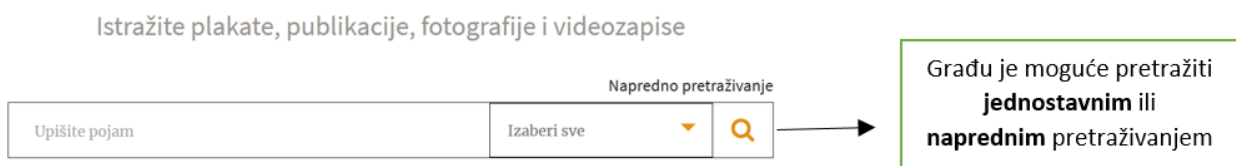
Kao što je u ovom radu već više puta istaknuto, novi naraštaji kataloga (tzv. katalogi treće generacije) u središte stavljaju korisnika i njegove potrebe. Izrada sadržaja neodvojiva je od razmatranja publike. Prije svake izrade potrebni su procjena potreba korisnika i određivanje ciljane publike, kako bi konačni rezultat bio zadovoljavajući. Implementacija fasetnog pretraživanja, prisutnog u svim katalogima novog naraštaja, pridonijela je kvaliteti pronalaženja, jednostavnosti i razumljivosti podataka stranice te rezultirala definiranjem korisničkih postupaka i njihovu razlikovanju.

U knjižničnoj praksi 1998. godine razvijen je FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) model koji je označio prekretnicu u razvoju online knjižničnih kataloga. FRBR model opisuje vrste entiteta i njihove odnose te definira četiri vrste korisničkih postupaka. Svi postupci odnose se na entitete i predstavljaju nove zadatke kataloga. Prema tome, model prepoznaje sljedeće postupke – „pronalaženje, identifikacija, odabir, dobivanje“ (Karadžole, 2017: 21) – koji se razlikuju prema prirodi uporabe. IFLA proširuje taj model 2017. godine i dodaje još jedan korisnički postupak – istraživanje. Istraživanje podrazumijeva traženje odnosa među predstavljenom građom kako bi je se smjestilo u određeni kontekst. Na primjer, korisnik bi tada mogao pretraživati građu u odnosu na vlastite interese i povijesti pretraživanja, čime mu je omogućeno otkrivanje novog

zanimljivog sadržaja. Detaljnija analiza korisničkih postupaka, tj. svega onoga što katalog omogućuje korisniku, bit će prikazana u nastavku na primjeru *Online kataloga MDC-a*.

4.1. Pretraživanje fondova

U svom radu Karadžole (2017) opisuje *google-like one box* pretragu - jednu od karakteristika online kataloga treće generacije. Korisniku se daje mogućnost unosa upita za pretraživanje u samo jedno polje, što u prethodnim generacijama kataloga nije bilo moguće. Prije se koristilo složeno pretraživanje s više različitih polja u koja korisnik mora unijeti upit da bi dobio rezultat. Time su rezultati bili poprilično ograničeni i nepregledni, što se u katalogima treće generacije riješilo „jednostavnim“ pretraživanjem pomoću jednog polja, a primjer jednog takvog kataloga je i *Online katalog MDC-a*. Građu je moguće pretražiti jednostavnim ili naprednim pretraživanjem, što odgovara različitim profilima i potrebama korisnika (slika 7).

Slika 7 – Prikaz tražilice *Online kataloga MDC-a*

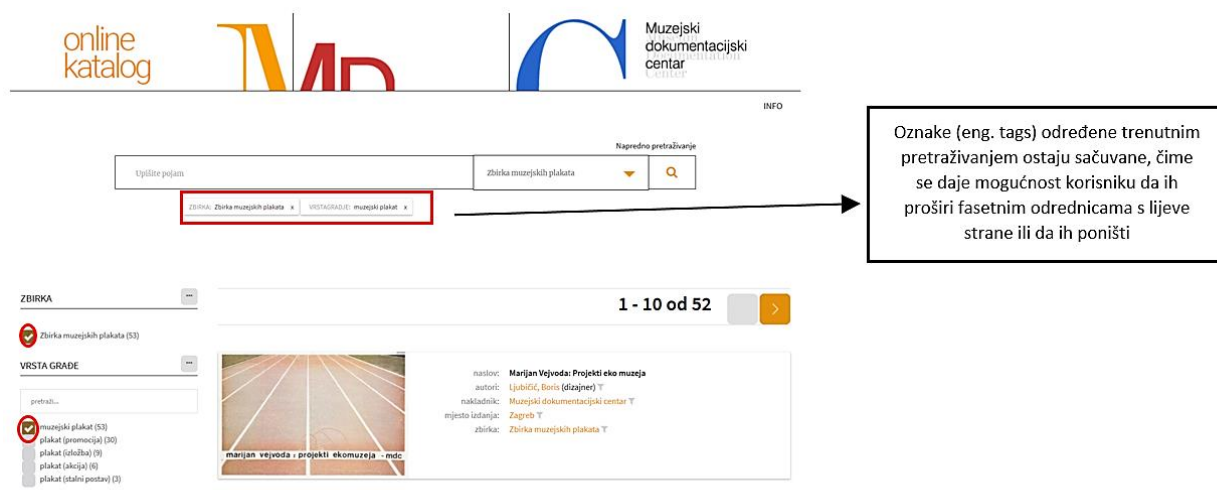
Mogućnost sužavanja rezultata pomoću kategorija unutar kojih korisnik pretražuje, također je jedna od karakteristika i uvelike olakšava pretraživanje. Rezultati pretrage *Online kataloga MDC-a* mogu se suziti odabirom određene zbirke unutar koje će traženi pojam biti pretraživan (slika 8), a kasnije se dobiveni rezultati mogu još suziti korištenjem faseta s lijeve strane, o čemu će biti više govora u nastavku.

Slika 8 – Upravljanje pretraživanjem unutar *Online kataloga MDC-a*

Nakon što korisnik odabere odrednicu unutar koje će vršiti pretraživanje, rezultati pretraživanja bit će prikazani na zaslonu. Iznad rezultata pretraživanja u obliku oznake (eng. *tag*) bit će prikazane ograničavajuće odrednice pretraživanja koje je korisnik odabrao. Na primjer (slika 9), u slučaju da korisnik odabere zbirku muzejskih plakata kao odrednicu unutar koje će vršiti pretraživanje, ona će biti prikazana u obliku oznake ispod tražilice. Ako korisnik želi još sužiti pretraživanje i odabere u potkategoriji „vrsta građe – muzejski plakat“, rezultati se sužuju, a oznaka za muzejski plakat dodana je oznaci zbirka muzejskog plakata i nalazi se ispod tražilice.

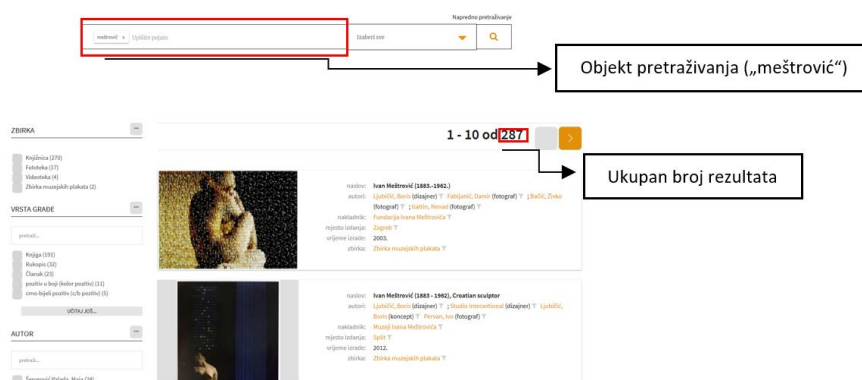
Slika 9 – Oznake (eng. *tags*) unutar *Online kataloga MDC-a*

4.1.1. Pronalaženje

Pronalazak entiteta (eng. *find*) prvi je od postupaka korisnika u pretraživanju građe.

„Ovaj postupak odnosi se na pronalazak entiteta koji odgovara upitu koji je korisnik naveo, a nakon provedbe pretrage korisniku se (ne)prikazuju rezultati“ (Karadžole, 2017: 26).

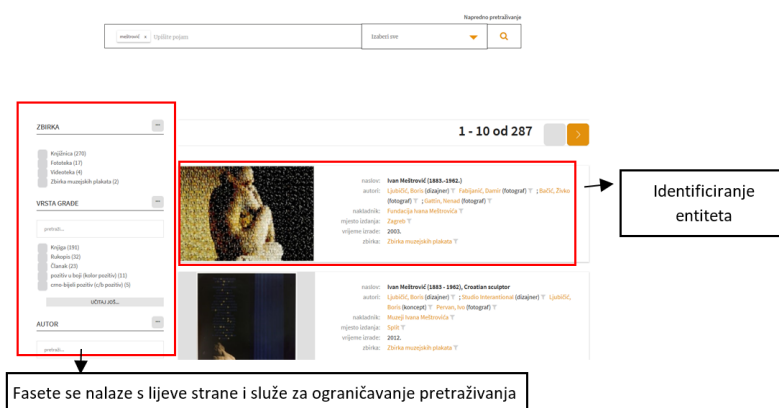
Slika 10 prikazuje primjer rezultata pretrage pojma „Meštrović“ s ukupno 287 rezultata. Rezultatima su obuhvaćene sve zbirke, s obzirom na to da pretraga nije ograničena odabirom zbirke iz padajućeg izbornika prikazanog na slici 8.

Slika 10 – Pronalazak entiteta

4.1.2. Identifikacija

Nakon pronalaska entiteta i dobivanja više rezultata, korisnik identificira (eng. *identify*) jedan rezultat koji mu odgovara. U toj fazi korisnik identificira entitet prema atributima koji odgovaraju njegovim kriterijima. Misli se na potragu za odgovarajućim izrazom i uočavanje razlika između pojavnih oblika. Na slici 11 vidimo postupak identificiranja entiteta unutar *Online kataloga MDC-a* – rezultati se sužavaju pomoću fasete s lijeve strane i korisnik dolazi do željenog rezultata.

Slika 11 – Postupak identifikacije

4.1.3. Odabir i dobivanje rezultata

Nakon što je korisnik identificirao traženi predmet, dolazi do trećeg postupka korisnika – odabira (eng. *select*). Dobivanje (eng. *acquisition*) odnosno pristup željenom entitetu često slijedi neposredno nakon odabira i predstavlja posljednji postupak korisnika. Tim postupkom korisniku se omogućuje pristup građi. Kako su ti postupci definirani u knjižničnom okruženju, to podrazumijeva informacije o mogućnosti posudbe građe. Kod *Online kataloga MDC-a* ne postoji mogućnost posudbe, ali je korisniku omogućeno dobiti sve potrebne informacije o djelu (slika 12).

Slika 12 – Odabir i dobivanje traženog entiteta

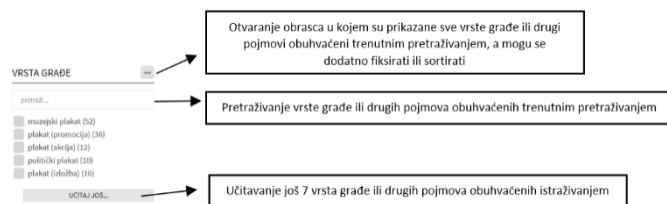
4.2. Mehanizmi za prebiranje

Zadaću pružanja usluge *Online katalog MDC-a* ispunjava raznim mehanizmima za prebiranje, odnosno pomoću kretanja po fasetama i dolaženja do rezultata prema izabranim kategorijama za sužavanje. Uz fasete se u mehanizme za prebiranje ubrajaju i npr. funkcija preporuke, širenje pretrage na vanjske izvore poput Google books te razne usluge preuzimanja, pohranjivanja i razmjene (Fabris, Jokić, 2015.) koji su moguće nadogradnje u daljnjem razvitku *Online kataloga*.

U nastavku će biti objašnjena i vizualno prikazana jedna od faseta koje nalazimo kada na naslovnici *Online kataloga* odaberemo prvu kategoriju „Zbirka muzejskih plakata“.

4.2.1. Vrsta građe

Upute za upravljanje fasetnim odrednicama prikazane na slici 13 primjenjive su na svakoj od preostalih faseti. Kod primjera pretraživanja zbirke muzejskog plakata, uz podjelu prema vrsti građe nalazimo i podjele prema autoru, godini, temi, mjestu, materijalu i tehnici.

Slika 13 – Primjer fasetnog prikaza odrednica

4.3. Načini povezivanja i referiranja

Online katalog MDC-a koristi novi pristup pretraživanju i dohvat rezultata pretraživanja. Emanuel (2009.) ističe da je katalog novog naraštaja napravljen tako da udovolji novim korisničkim pretraživanjima koji prednost daju jednostavnim pretragama prema ključnim riječima, a ne složenim pretraživanjima koja zahtijevaju poznavanje pravila za formulaciju upita. Poveznice između entiteta osiguravaju komunikaciju potrebnu za navigaciju kroz hijerarhiju njihovih odnosa. Pomoću unaprijed određenih entiteta digitalna građa se povezuje i omogućava jednostavno navigiranje korisnika kroz katalog.

Ivan Meštrović (1883.-1962.)

naslov (prošireno): Ivan Meštrović (1883.-1962.)
 autori: [Ljubičić, Boris \(1\)](#) (zajner); Fabijanić, Damir (fotograf) Bačić, Željko (fotograf) Gattin, Nenad (fotograf)
 nakladnik: [Funkcionalna knjižnica MDC-a](#)
 mjesto izdanja: Zagreb [Pretraži sve povezane zapise](#)
 vrijeme izdanja: 2003.
 materijali: papir
 tehnike: offset
 dimenzije: cjelina v = 68.2 cm; cjelina š = 97 cm
 vrsta: muzejski plakat; plakat (promocija)
 inventarni broj: 7353

Pritiskom miša na neki od entiteta (npr. [Ljubičić, Boris](#)), označenih narančastom bojom, korisnik dobiva dobiva sve rezultate povezane s tim pojmom

Slika 14 – Povezivanje sadržaja *Online kataloga MDC-a*

Slika 14 prikazuje kako su u *Online katalogu* podaci ispod digitalnih reprodukcija povezani s drugim dijelovima stranice. Uzmimo primjer muzejskog plakata *Ivan Meštrović*. Ispod plakata su osnovne informacije poput imena autora ili godine nastanka. U slučaju da kliknemo

na ime i prezime autora (u ovom slučaju Boris Ljubičić), otvorit će nam se lista s prikazom svih djela kojima je Boris Ljubičić autor. Koristeći takvu metodu u izradi kataloga, korisnik dobiva mogućnost jednostavno povezivati sadržaj i proširiti svoje znanje.

4.4. Dozvola za copyright

Kao posljedica organizacije i pohrane građe u digitalnom obliku i mogućnosti njihova umnožavanja te distribucije na internetu, nastaju novi problemi oko zaštite autorskih i srodnih prava. Takvi problemi iznimno su kompleksne prirode, stoga se u muzejskoj zajednici konstantno nalaze nova tehnička rješenja kako bi se spriječila kršenja spomenutih prava. Pri izradi i objavljivanju bilo kakvog sadržaja na internetu, potrebno je od vlasnika djela dobiti visokokvalitetnu digitalnu kopiju. U mnogim slučajevima događa se da onda isti ti vlasnici umjetničkih djela traže autorska prava na fotografiju ili digitalni surogat dvodimenzionalnih javnih djela. Pitanje za analizu prava kada je riječ o online znanstvenim katalogima ostaje: U kojoj mjeri razlike između tiskanog i elektroničkog izdavaštva utječu na proces dopuštanja i pregovore? Online funkcionalnosti kao što su veličina rezolucije, preuzimanje i ispis, povećavanje detalja, pohranjivanje, povezivanje i rezanje i lijepljenje materijala iz jednog dokumenta u drugi, znanstvenicima i ostaloj publici olakšavaju korištenje materijala.

Gettyjev *Online katalog (OSCI³)* jedan je od prvih primjera online kataloga nastalih s ciljem da se pomogne muzejima u prelasku s tiskanih svezaka na multimedijalne publikacije utemeljene na webu koje su besplatno dostupne svima s računalom, tabletom ili pametnim telefonom (Prilog 1). Projekt OSCI pokrenut je 2009. godine u suradnji s muzejom J. Paul Getty i još osam muzejskih institucija. Ciljevi projekta bili su sljedeći: stvoriti modele za online kataloge koji će dramatično povećati pristup muzejskim zbirkama, učiniti dostupnim nova, interdisciplinarna suvremena istraživanja i pronaći revolucionarni način na koji se istraživanje provodi, prezentira i koristi. Glavne odredbe nove politike licenciranih prava muzeja na internetu koje je donio Getty institut glase (J. Paul Getty Foundation, 2012: 38):

1. Pravo na reproduciranje slika bez naknade u digitalnom obliku i u digitalnom formatu kao dio kataloga te uključivanje naslova rada, informacija o atribuciji, kreditnog priznanja nositelju prava i / ili vlasnika djela i / ili obavijesti o autorskim pravima.
2. Pravo dopustiti korisnicima da preuzimaju i / ili ispisuju cijeli ili dio kataloga, uključujući slike.

---

³ Getty Foundation's Online Scholarly Catalogue Initiative

3. Pravo na izmjenu digitalnog formata slike radi kompatibilnost sa softverskim aplikacijama i računalnim operativnim sustavima.
4. Pravo izrade kataloga, uključujući slike, koje su besplatno dostupne u svim medijima koji su sada poznati i izumljeni, uključujući, bez ograničenja i za neograničeno vremensko razdoblje.
5. Pravo na dostupnost kataloga na web-stranicama i putem drugih digitalnih distribucijskih tehnologija koje mogu uključivati oglašavanje.

Takva nova politika dovela je do toga da se minimaliziranjem slika i njihovih rezolucija dođe do otvorenosti i mogućnosti slobodne uporabe online sadržaja. Međutim, to još uvijek nije uklonilo sve probleme. Vlasnik licence i dalje ima mogućnost tužiti i onemogućiti uporabu određenog sadržaja, što dovodi do raznih komplikacija, a posljedično i do ugrožavanja funkcionalnosti kataloga. Zato se svakodnevno pokušavaju naći pravedna i uravnotežena rješenja za dobrobit znanstvene zajednice, kreatora i nositelja prava.

Osim primjera Gettyjeva kataloga koji je problem distribucije i copyrighta riješio korištenjem slika slabije kvalitete, postoje i primjeri prakse u kojoj se pristup omogućava samo određenoj skupini korisnika (primjerice, redovnim studentima). Zlodi (2003.) navodi da se tada u mrežne stranice ugrađuje provjera korisničkih imena i zaporki, a s obzirom na to da se profili mogu posuđivati, postoji i kvalitetnije rješenje kada je pristup omogućen samo računalima s određenim IP adresama. Takav način ograničavanja pristupa od iznimne je koristi ako želimo, primjerice, omogućiti pristup samo korisnicima računala u vlasništvu određene ustanove (npr. korisnicima računala na Filozofskom fakultetu).

Slika 15 – Pravne napomene unutar *Online kataloga* MDC-a

Kod *Online kataloga* MDC-a upravo su problemi s autorskim pravima glavni uzrok što je zasad obrađen samo dio građe u njihovu posjedu. Svaka reprodukcija unesena u *Online katalog* prolazi put od samog stvaranja digitalne reprodukcije preko njezine minimalizacije do pravne rasprave o mogućnostima stavljanja u javno korištenje. Kada se ostvare prava na

copyright, građa se stavlja na stranicu, a napomena o pravima njezina reproduciranja navedena su na dnu (footeru) stranice (slika 15).

5. Funkcija kataloga kao platforme za daljnji rad

Naposljetku je bitno istaknuti da je *Online katalog MDC-a* tek u početnom stadiju izrade i već se razmišlja o njegovoj nadogradnji i mogućnostima daljnjeg razvoja. Pri planiranju nadogradnji bitno je raspravljati i definirati ciljanu publiku, kroz razne studije upotrebljivosti i testiranja prototipa. Pitanje koje se nameće i o kojemu treba voditi brigu je sljedeće: kako poboljšati katalog i osigurati njegovu širu uporabu? U potrazi za odgovorom potrebno je, između ostalog, istražiti kako digitalnoj građi pristupaju druge informacijske institucije.

Tate je muzejska ustanova koja se sastoji od mreže muzeja (*Tate Britain, Tate St Ives, Tate Modern, Tate Liverpool*), a sadrži kolekcije svjetske moderne i suvremene te posebno britanske umjetnosti. Internetska stranica Tate Museuma („tate.org.uk, bez dat.“) strukturirana je tako da se odgovori zahtjevima korisnika i približi građu u posjedu muzeja. Jedna od stvari po kojoj se razlikuju od, primjerice, *Online kataloga MDC-a* je posebna kategorija „Highlights“ (Prilog 2). Takvim pristupom i isticanjem određenog predmeta iz zbirke, korisnicima se nudi mogućnost dobivanja novog znanja, čime se automatski privlači veliki dio korisnika te se vrši promocija same građe. Ista stvar postignuta je i kategorijom *Artists in Collection* (Prilog 3) koja nudi nekoliko istaknutih autora, a ispod se nalazi prečac (eng. *shortcut*) za cjelokupni abecedni popis autora.

Internetska stranica Gradskog muzeja u Karlovcu („gmk.hr“, 2019) također predstavlja izvrstan primjer stranice usmjerene korisnicima i nudi brojna rješenja za nadogradnju *Online kataloga MDC-a*. Osim što, poput Tatea, imaju prikaz izdvojenih predmeta iz zbirke, imaju i posebnu kategoriju „Predmeti trenutka“ (Prilog 4). Unutar navedene kategorije predstavljene su izdvojene priče vezane uz građu muzeja i ažuriraju se svakih tjedan do mjesec dana. Korisnicima se nude zanimljiv sadržaj i razne informacije o pojedinom predmetu, događaju ili osobi te im se tako približavaju povijest i djelovanje Gradskog muzeja u Karlovcu.

Karakteristika je većine kataloga treće generacije i više vrsta prikaza rezultata, odnosno različite mogućnosti njegova sortiranja. U daljnjem razvoju *Online kataloga MDC-a* potrebno je razmotriti i tu opciju. Naime, uz to što postoji mogućnost ograničavanja rezultata ovisno o zbirci kojoj pretraživana građa pripada (padajući izbornik na slici 8), sadržaj dobiven pretraživanjem mogao bi se sortirati i na druge načine. Primjerice, dodavanjem izbornika za odabir abecednog prikaza rezultata ili odabir rezultata prema godini nastanka.

U buduću nadogradnju *Online kataloga MDC-a* bilo bi poželjno uvrstiti i registar s nizom poveznica na druge digitalne sadržaje o baštini u muzejima i drugim baštinskim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Tim postupkom bitno bi se pridonijelo dodatnoj promidžbi i vidljivosti muzeja okupljenih oko MDC-a, kao i njihovih projekata. Nešto slično može se naći na internetskoj stranici projekta *Književna baština u hrvatskim muzejima i ustanovama* („kbn.mdc.hr“, 2018), a koji je pokrenuo MDC 2018. godine s ciljem povezivanja muzeja (Prilog 5). Ispod imena svakog od književnika, osim osnovnih podataka o njemu, nalaze se informacije o predmetima vezanima uz njega te naziv ustanove koja je vlasnik tih predmeta. Svaki naziv ustanove ujedno je i link koji korisnika vodi na službene stranice ustanove s ciljem njezine promocije i povezivanja dobivena znanja.

Zanimljivu i korisnu stvar nalazimo na internetskim stranicama nizozemskog Instituta za povijest umjetnosti (RKD). Njihova djelatnost bazira se na istraživanju i sakupljanju podataka o nizozemskoj umjetnosti te njezinu smještanju u internacionalni kontekst („rkd.nl“, bez dat.). Primjerice, ako u njihovoj bazi pretražujemo određenog umjetnika, dobit ćemo, uz osnovne podatke o umjetniku, i kartu njegova kretanja i djelovanja (Prilog 6). Tako je dobivena geografska odrednica koja može pomoći istraživačima u daljnjem proučavanju, kao i jednostavni interaktivni alat za korisnika.

U suvremenom svijetu bitno je, kada promatramo potrebe korisnika, naglasiti važnost društvenih mreža. One mogu služiti kao platforme na kojima će se sakupljeni podaci moći nadopunjavati, vrednovati, komentirati te upotrebljavati. „Art Detective“ (Prilog 7) dio je stranice Art Uk na kojoj se mogu naći djela engleskih umjetnika („artuk.org“, bez dat.). Koncipirana je tako da korisnik može napraviti svoj profil (eng. *account*) te sudjelovati u raznim raspravama o umjetnosti s drugim korisnicima ili čak pokrenuti svoju raspravu. Tom metodom bilo tko može postati istraživač, a zanimljiv je podatak da su takve rasprave već rezultirale otkrićima mnogih kopija ili originala umjetničkih djela za koje se vjerovalo da to nisu. Na dnu stranice nalaze se ikone društvenih mreža koje klikom korisnike povezuju s profilom Art Uk te im i tako omogućuju praćenje i komentiranje događaja, što je još jedna od brojnih potencijalnih nadogradnji *Online kataloga MDC-a*.

6. Zaključak

Kad govorimo o digitalizaciji i potrebama suvremenih korisnika, mogli bismo zaključiti da je *Online katalog MDC-a* ispunio očekivanja. Pri obradi podataka korisnicima je, na jednom mjestu, omogućen pristup heterogenoj građi MDC-a, kao i osnovne informacije o obrađenoj građi. Izradom tog kataloga trajno se sačuvala građa u digitalnom obliku, olakšalo se istraživanje i omogućila komunikacija s krajnjim korisnicima.

Osim promocije *Online kataloga MDC-a* i njegova smještanja u informacijski kontekst, cilj je ovoga rada naglasiti njegove potencijale. Postupak integracije različitih distribuiranih digitalnih zbirki – knjižnične, arhivske i muzeološke građe – ima veliki obrazovni potencijal koji će se daljnjom nadogradnjom samo povećavati. Posebna pažnja usmjerena je na postupke korisnika, odnosno na pretraživanja koja predstavljaju glavni segment treće generacije online kataloga. U radu je objašnjeno zašto upravo *Online katalog MDC-a* možemo smatrati primjerom jednog takvog kataloga, ukazalo se na razne mogućnosti upravljanja pretraživanjem te upozorilo na potrebu i mogućnost daljnjeg razvoja kataloga. Smatram da je taj projekt višestruko vrijedan i koristan, a njegov daljnji razvoj neophodan i iznimno važan za postizanje veće funkcionalnosti online kataloga.

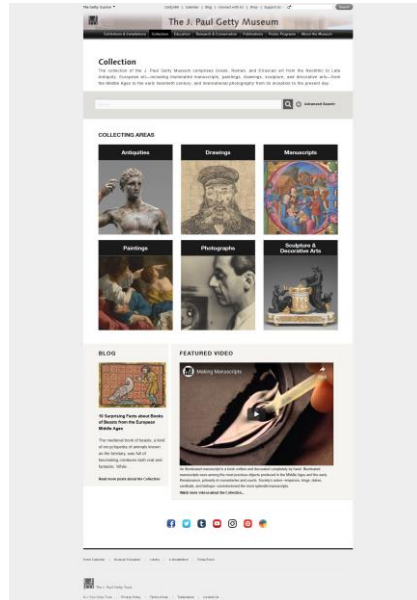
7. Literatura

1. artuk.org. (bez dat.). Art Detective. Preuzeto 30.lipnja.2019
<https://www.artuk.org/artdetective/>
2. Balog Vojak, Jelena. Šinkić, Zdenka (2013). Standardi u dokumentaciji – kako i zašto?. U: Osrečki Jakelić, Dubravka i Kružić, Borut (ur) Zbornik 1. i 2. skupa muzejskih dokumentarista Hrvatske (str. 21-34). Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo/ Croatian Museum Association.
3. Buršić, I. (2009). 'Računalno vođenje i obrada primarne muzejske dokumentacije u arheološkom muzeju istre - osnovni postupci te nadzor i upravljanje nazivljem', *Histria archaeologica*, 38-39(38-39), str. 209-227. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/47208> (Datum pristupa: 20.06.2019.)
4. Emanuel, Jenny. (2009). Next Generation Catalogs What Do They Do and Why Should We Care?, *Reference and User Services Quarterly* 49(2): 117-120..
5. Fabris Jokić, I. (2015) *Knjižnični katalogi u digitalnom kontekstu*. Diplomski rad. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet
6. „gmk.hr“ (2019). Početna stranica. Preuzeto 25. lipnja. 2019.
<http://www.gmk.hr/>
7. Golub, K. (2003) *Predmetno pretraživanje u knjižničnim katalogima s web-sučeljem*. Magistarski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
8. J. Paul Getty Foundation (2012). *Moving Museum Catalogues Online*. Los Angeles: An Interim Report from the Getty Foundation
9. Karadžole, J.(2017). *Katalogi treće generacije u odnosu na postupke korisnika*. Završni rad. Zadar: Sveučilište u Zadru, Filozofski fakultet
10. „kbn.mdc.hr“ (2018). Književna baština u muzejima. Preuzeto 25. lipnja. 2019.
<http://kbn.mdc.hr/>
11. „mdc danas“ (bez dat.) O MDC-u. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<http://www.mdc.hr/hr/mdc/o-nama/mdc-danas/o-mdc-u/>
12. „O zbirci plakata“ (bez dat.) Zbirka muzejskih plakata. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<http://www.mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/zbirka-muzejskih-plakata/plakati-mdc-a-za-medunarodni-dan-muzeja/>

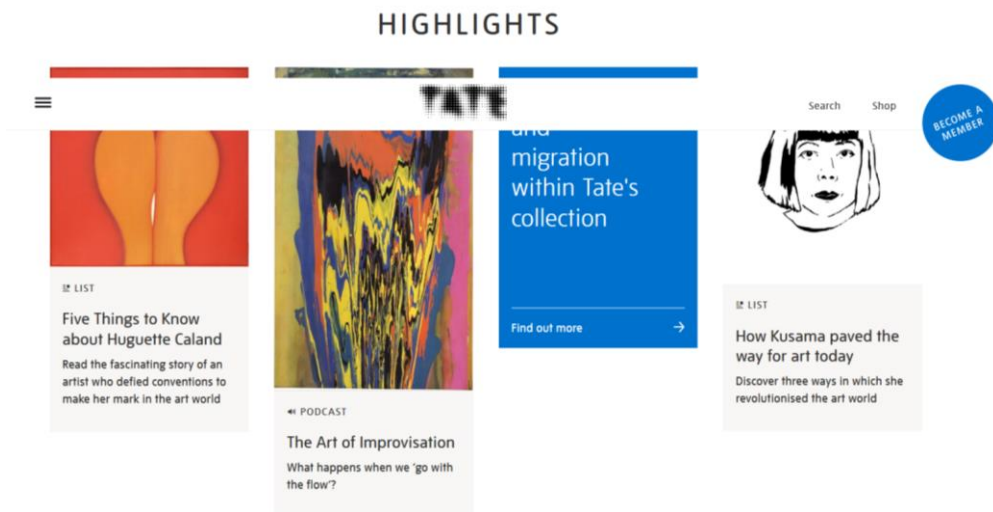
13. „Zbirka muzejskih plakata“ (bez dat.) Zbirka muzejskih plakata. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<http://www.mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/zbirka-muzejskih-plakata/plakati-mdc-a-za-medunarodni-dan-muzeja/>
14. „Fototeka“ (bez dat.). Fototeka. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/fototeka/izlozbe-online/>
15. „Knjižnica – zbirke“ (bez dat.) Knjižnica - zbirke. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/fototeka/izlozbe-online/>
16. „rkd.nl.“(bez dat.). Artists - Remp, Franz Carl. Preuzeto 30. lipnja 2019.,
<https://rkd.nl/en/explore/artists/Remp,%20Franz%20Carl>
17. „tate.org.uk.“(bez dat.). Highlights. Preuzeto 25. lipnja 2019.,
<https://www.tate.org.uk/art>
18. Zakon o muzejima NN 61/18. Preuzeto 17. rujna .2019. s
<https://www.zakon.hr/z/302/Zakon-o-muzejima>
19. Zgaga, V. (2004). 'Muzejski dokumentacijski centar i njegovi korisnici', *Muzeologija*, (41/42), str. 52-62. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/77460> (Datum pristupa: 20.06.2019.)
20. Zlodi, G. (2003). 'Muzejska vizualna dokumentacija u digitalnom obliku', *Muzeologija*, (40), str. 9-105. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/78111> (Datum pristupa: 22.06.2019.)
21. Zlodi, G. (2016). 'Uloga Muzejskog dokumentacijskog centra u informatizaciji i digitalnoj transformaciji muzeja u Hrvatskoj', *Muzeologija*, (53), str. 234-262. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/205446> (Datum pristupa: 20.06.2019.)

Prilozi

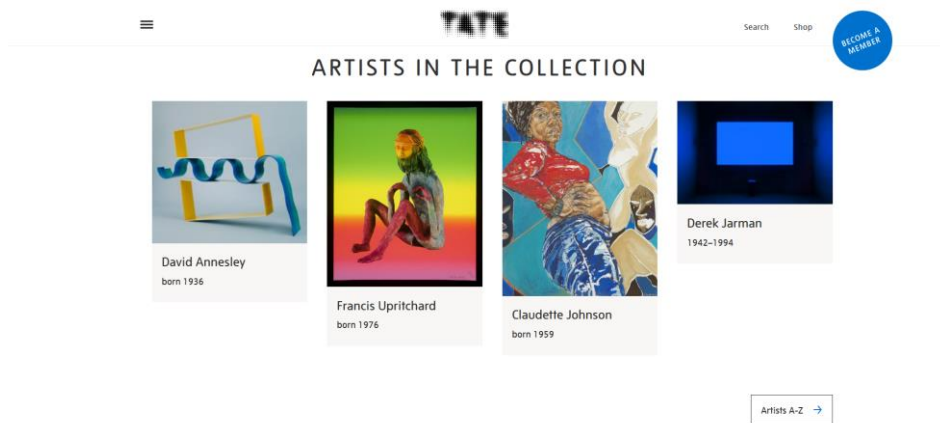
Prilog 1 - Mrežna stranica Gettyjevog online kataloga

Prilog 2 – Kategorija *Highlights* na stranicama Tate Museuma

Prilog 3 – Kategorija „Artists in Collection“ na stranicama Tate Museuma

Prilog 4 – Kategorija „Predmeti trenutka“ s internetske stranice GMK-a

PREDMETI TRENTUTKA

Gustav Modrušan

Gustav Modrušan (23. svibanj 1859.-28. prosinac 1930.) Dana 23. svibnja 2019. obilježava se 160. obljetnica rođenja nekadašnjeg karlovačkog gradonačelnika Gustava Modrušana. Rođen je u Karlovcu gdje je završio osnovnu školu i Gimnaziju, dok je farmaciju završio u Grazu. Po diplomu zapošljava se u ljekarni Sv. Ćirila i Metoda na Baniji, koju otkupljuje i vodi do 1915. godine. U njegovo vrijeme ljekarna postaje jedna od najopremljenijih u Hrvatskoj. Nakon osnivanja kluba Hrvatske stranke prava u Karlovcu aktivni je pravaš, no od 1905. godine član je Hrvatsko-srpske koalicije. Aktivni je gradski zastupnik, zastupnik u Hrvatskom i Hrvatsko-ugarskom saboru, gdje se suprotstavlja mađarizaciji Hrvatske. Pokrenuo je izlaženje glasila Hrvatsko srpske koalicije "Narodnog glasa" i "Karlova". Uoči prvog svjetskog rata izabran je za karlovačkog gradonačelnika te na tuždnosti, usprkos aferama oko Gradske aprovizacije i Gospodarskog društva, ostaje sve do 1919. godine. Iako...

- GUSTAV MODRUŠAN**
Gustav Modrušan (23. svibanj 1859.-28. prosinac 1930.) Dana 23....
- OTON HAUSKA - PRVI ZBOROVODA "ZORE" - VELIKAN GLAZBENOG ŽIVOTA U KARLOVCU 19. ST.**
Dana 11. travnja 2018. godine navršilo se 150 godina od smrti jednog...
- RIMSKI MAČ IZ RIJEKE KUPE**
Temeljni stup Rimske države bila je vojska, odnosno, njene posebno...
- LJERKA MARKIĆ-ČUČUKOVIĆ (KARLOVAC, 14.1.1919. - ZAGREB, 10.6.1997.)**
Rođena je u Karlovcu 14. siječnja 1919. godine kao prvo dijete u...

Prilog 5 – Internetska stranica *Književna baština u hrvatskim muzejima i ustanovama*

Književnici

književnik/muzej/ustanova/grad

<p>Adžić (Agjić), Kajo Andrija (Pleternica, 1805 - Požega, 1892)</p> <p>Književnik, povjesničar i Franjevac. Najveći dio života proveo u Požegi baveći se književnošću, poviješću i skupljanjem starina. Mecen mladih književnika Iliraca, surađivao u Kraljevićevu listu "Slavonac" (1863). Zapisao povijest požeškog franjevačkog samostana, sabirao i popunjavao numizmatičku zbirku i k ...</p> <div style="border: 1px solid red; padding: 2px; margin-top: 10px;"> <p>Muzeji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradski muzej Požega </div> <p style="text-align: right; color: blue; font-weight: bold;">Više →</p>	<p>Alfirević, Frano (Zadar, 1903 - Zagreb, 1956)</p> <p>Pjesnik, prozni pisac i prevodilac. Studirao romanistiku i slavistiku u Zagrebu. Kao stipendist francuske vlade nagrađen za raspravu o životu bretonskih ribara. Radio kao gimnazijski profesor u Trebinju, Sarajevu, Beogradu, Zemunu i Zagrebu. Pisao pjesme, eseje, putopise i kritike. Poezijom (Pjesme, 1934; M ...</p> <div style="border: 1px solid red; padding: 2px; margin-top: 10px;"> <p>Muzeji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzej moderne i suvremene umjetnosti </div> <p>Ustanove</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odsjek za povijest hrvatske književnosti HAZU • Hrvatski državni arhiv <p style="text-align: right; color: blue; font-weight: bold;">Više →</p>	<p>Aralica, Ivan</p> <p>Književnik. Književni rad započinje socijalno angažiranim prozom (Svem u vrijeme, 1967; A primjer se zvao Laudina, 1969; Filip, 1970), a romanom Konjanik (1971) i zbirkom pripovijedaka Opsjene paklenih crteža (1977) obilježuje teme iz hrvatske povijesti te time najavljuje glavnu kreativnu fazu svojega kn ...</p> <div style="border: 1px solid red; padding: 2px; margin-top: 10px;"> <p>Muzeji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzej Cetinske krajine - Sinj </div> <p style="text-align: right; color: blue; font-weight: bold;">Više →</p>
---	---	--

Prilog 6 – Internetska stranica RKD–a (Netherlands Institute for Art History)

Name variations

Remb, Franz Carl
Rempp, Franz Carl

Qualifications painter

Nationality/school Austrian

Born Radaljica 1674

Deceased Vienna 1718

This person/entry in other databases

- 1 hit in RKDimages as artist
- 1 hit in RKDlibrary as subject

Suggested searches in RKDartists

- Born 1674
- Place of death Vienna
- Place of activity Graz
- Qualifications painter

Biographical information

Active in: Graz 1707
c. 1707

born in active in died in

Literature

Literature in RKDlibrary 1 hit in RKDlibrary as subject

- Witt Checklist 1979, p. 237 (as Remb, Franz Carl)
- Baum 1980, vol. 2, p. 571-574 (as Remp, Franz Carl)

Documentation RKD

- BD/RKD/0026 - BA-Paintings and Drawings/Germany - Austria 2
- BD/RKD/Wit Microfiches
- FDG/Foreign Artists

Permalink <https://rkd.nl/explore/artists/306034>

Entered on: 2004-09-06, Modification on: 2018-03-22

Prilog 7 – Kategorija „Art Detective“ na internetskoj stranici Art Uk

The screenshot shows the Art Detective website interface. At the top, there is a navigation menu with links for 'Discussions', 'Groups', 'Discoveries', 'About', 'For collectors', and 'Art UK'. Below the navigation is a large image of a painting with a person's hand pointing at it. The main content area is divided into three sections: 'Discussions' with a 'Browse the discussions below and contribute your knowledge.' prompt, 'Discoveries' with a 'View all Discoveries' button, and a footer with social media icons for Facebook and Twitter, which are highlighted with a red box.

Mrežni katalogi kao mjesto pristupa muzejskoj, knjižničnoj i dokumentacijskoj građi: na primjeru projekta izrade *Online kataloga Muzejskog dokumentacijskog centra*

Sažetak

Nagli razvoj tehnologije u posljednjih nekoliko desetljeća doveo je do potrebe da se što prije odgovori novim zahtjevima korisnika. Mrežni katalogi omogućavaju upravo to. Pomoću uređene skupine kataloških zapisa razvrstanih u različite kategorije i potkategorije, korisnik brzo dolazi do potrebnih informacija. Muzejski dokumentacijski centar započeo je projekt izrade *Online kataloga* s namjerom da pruže korisnicima cjelovit mrežni pristup građi kao i da osiguraju njezinu širu uporabu i zaštitu. Cilj ovog rada je naglasiti važnost spomenutog projekta, analizirati strukturu mrežnog kataloga pomoću različitih odrednica na kojima se radilo te ukazati na funkciju kataloga kao platforme za daljnju nadogradnju. Rad pruža analizu spoja muzejske, knjižničke i dokumentacijske građe, mogućnosti njezina preglednog pretraživanja na temelju određenih fondova te načine povezivanja i referiranja korištenih u izradi *Online kataloga Muzejskog dokumentacijskog centra*.

Ključne riječi: online katalog, MDC, digitalizacija, muzej, muzejska dokumentacija

Network catalogues as places for access to museum, library and documentation materials: on the example of the project for developing *The Online Catalogue of The Museum Documentation Center*

Summary

The steep advancement of technology in the last couple of decades has led to the need for answering to the new requests of customers as soon as possible. Network catalogues enable just that. With the help of a well-organised group of catalogue entries classified in different categories and subcategories, the user can quickly access required information. The Museum Documentation Center has started a project for developing *The Online Catalogue* with the goal to give customers a well-rounded network access to materials while also ensuring their wider use and protection. The goal of this work is to emphasize the sheer importance of the said project, to analyse the structure of the network catalogue with the help of many created guidelines, and to indicate the catalogue as a platform subject to future upgrades. The work presents the analysis of museum, library and documentation materials, the possibilities of their clear searching based on the specific fonds, and ways to connect and refer to each material used in the making of *The Online Catalogue of The Museum Documentation Center*.

Keywords: online catalog, MDC, digitization, museum, museum documentation